

VARGA, A.:

A Vertigo substriata /JEFFREYS, 1833/ Magyarországon
- Das Vorkommen von Vertigo substriata /JEFFREYS,
1833/ in Ungarn

SOÓS /1955/ a Vertigo substriata-t SZIJJ & VÁG-VÖLGYI /1948/ Börzsöny-hegységi /Nagyhideghegy/ közlése alapján sorolta a hazai fajok közé. A Vertigo genus revíziója során SZIGETHY /1973/ ezt az adatot a bizonyító példányok hiányában nem tudta igazolni. A gyűjteményi anyag átvizsgálása során minden substriata példányt fosszilisnak talált. A fentiek alapján ezt a fajt törölte a faunánkból.

1977.08.04-én a Kékes É-i oldalán a Pisztrángos-tó közelében gyűjtöttem csigákat. A tótól ÉNY-ra kb. 200 méterre a műut mellett egy kisebb vizfolyás mentén, sürü aljnövényzet közül vett talajmintában két élő V. substriata példányra bukkantam /l.sz.térkép/. 1978 áprilisában SOLTI BÉLA kollégám Mátraszentimrétnél D-re a Monostor-patak völgylejezetéből hozott nagyobb mennyiségű vizes, lucskos avarmintát, melynek átválogatása során ujabb élő egyedek kerültek elő /2.sz. térkép/. Az utóbbi lelőhely cönológiai felvételezését 1978.10. 12-én végeztem el, 25x25x5 cm-es kvadrátok segítségével /1-10-ig: 1 = iszap, 2 = mohapárna, görgetett kő, andezit felülete, 3-10-ig = a talajminták eltérő nedvességtartalommal/. Az 1.sz. iszapmintát leszámítva abszolut domináns a Vitrea crystallina és az Aegopinella pura. A Vertigo substriata a minták 50 %-ában van jelen igen kis /1-3 db./példányszámban /táblázat/. Biotóp: 1 - 1,5 hektáros égeres /Alnetum glutinosae/ kisebb vizfolyás-sal, 770 m.tsz. felett, dus aljnövényzet, délies kitettség, az élőhelyet fiatal tölgyes /30-40 éves/ veszi körül.

SZIJJ & VÁGVÖLGYI biotópleirása /p.34./: "We found this species among moss, on a decayed trunk which was fallen in a rivulet." - minden két mátrai lelőhelyre ráillik. Nagyhideghegyi adatukat a Börzsöny hegységi irodalmi adatokkal, vala-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Összesen
<i>Carychium minimum</i>	20	-	9	2	-	-	1	1	-	-	33
<i>Carychium tridentatum</i>	9	6	-	5	3	2	4	15	1	-	45
<i>Lymnaea truncatula</i>	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	18
<i>Anisus spirorbis</i>	-	-	97	-	-	-	-	-	-	-	97
<i>Cochlicopa lubrica</i>	10	5	-	6	9	15	6	9	14	8	82
<i>Cochlicopa lubricella</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3	5
<i>Columella edentula</i>	1	3	-	1	1	2	-	3	-	4	15
<i>Vertigo pygmaea</i>	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
<i>Vertigo substriata</i>	-	2	-	-	3	1	2	1	-	-	9
<i>Acanthinula aculeata</i>	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
<i>Cochlodina sp. /inv./</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
<i>Clausilia pumila</i>	9	5	2	-	4	6	17	11	10	7	81
<i>Punctum pygmaeum</i>	2	-	-	-	-	1	-	1	-	-	4
<i>Arion sp. /iuv./</i>	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	4
<i>Vitrina pellucida</i>	-	-	-	-	3	3	-	-	1	2	9
<i>Zonitoides nitidus</i>	9	-	3	2	1	-	-	-	-	-	15
<i>Vitre a crystallina</i>	33	52	-	28	76	46	49	40	41	18	383
<i>Aegopinella pura</i>	18	22	1	12	56	16	24	23	28	26	226
<i>Aegopinella minor</i>	2	-	-	-	5	-	-	3	-	6	16
<i>Nesovitre a hammonis</i>	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	4
<i>Oxychilus glaber</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	6
<i>Daudibardia sp. /iuv./</i>	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2
<i>Euconulus fulvus</i>	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	3
<i>Perforatella incarnata</i>	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	4
<i>Isognomostoma isognomostoma</i>	-	-	-	3	7	8	-	2	-	4	24
<i>Pisidium sp.</i>	-	-	59	1	-	-	-	-	-	-	60
Összesen:	120	96	139	61	177	103	97	111	101	84	990

26 faj, 990 db.

Táblázat

mint az ismert *V. substriata*-s társulásokkal összehasonlitva SZIJJ & VÁGVÖLGYI a Nagyhídeghegy lelőhely alatt két bitópot értett valószínű, a csucsi részt és a *V. substriata* élőhelyét. Az ujabb hazai recens előfordulások alapján a Börzsöny hegységi adatot el kell fogadnunk.

1973 októberében a Zemplén hegységi Kőkapunál a tó hordalékából néhány erősen kopott példányt gyűjtöttem. A mátrai, humuszsavaktól megtámadott héjakkal összehasonlitva, recensként értékeltem.

Mindkét mátrai lelőhely pontos térképet közlöm, hiszen az előfordulások elég kis területre korlátozódnak, s térkép nélkül felkutatásuk szinte lehetetlen.

Hazai elterjedése és elszigetelt előfordulása a-lapján reliktumnak minősithető, hiszen az előfordulások kö-

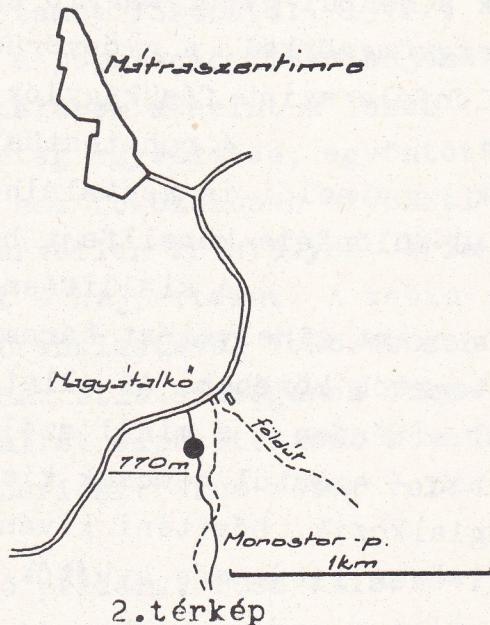
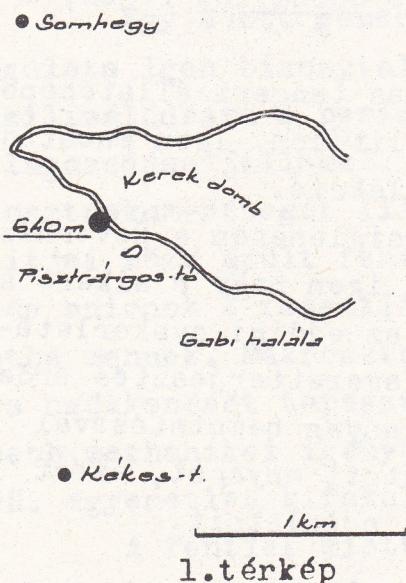
zötti területek klimatikus viszonyai a vándorlást ma lehetetlenne teszik.

Zusammenfassung

Lebende Exemplare dieser Art wurden an zwei Lokalitäten im Mátra-Gebirge gefunden. Dadurch ist ihr Vorkommen in Ungarn einwandfrei bewiesen. Ohne Zweifel handelt es sich um Relikte, da die klimatischen Verhältnisse der zwischen den heutigen Fundstellen der Art liegenden Gebiete keine neuzeitliche Verbreitung ermöglichen.

Irodalom

1. FLASAR, I./1971/: Zur Malakofauna des nordöstlichen Erzgebirges und des angrenzenden Gebirgsvorlandes. - Malakol. Abh. Mus. Tirk. 3:135-170. Dresden. - 2. SOÓS, L./1959/: Mollusca - Puhatestüek. In: Fauna Hung., 19/3/: 1-158. - 3. SZIGETHY, A./1973/: A *Vertigo* O.F. MÜLLER 1774 genus magyarországi fajai /Mollusca, Gastropoda/. Soosiana, 1:19-30. - 4. SZIJJ, J. & VÁGVÖLGYI, J./1948/: Contributions to the Molluscen fauna of the Börzsöny Mts. Fragm. Faun. Hun., 11:33-36.

VARGA ANDRÁS
3200 GYÖNGYÖS
Mátra Muzeum